

FRAFALD OG UNDERVISNINGSMILJØ

*på erhvervsuddannelserne, EUD og
social- og sundhedsuddannelserne, SOSU*

dcum.

Analyse af frafald på erhvervsuddannelserne
og social- og sundhedsuddannelserne
UNDERVISNINGSMILJØET som underliggende fokus

Analysen er støttet økonomisk af Undervisningsministeriets FoU-program (Forsøgs- og Udviklingsarbejde) 2005 (projektnummer 112168)

Projektansvarlig: Dansk Center for
Undervisningsmiljø, DCUM, v. Ole Juhl

Analysen er gennemført af: Socialforskningsinstituttet,
SFI, v. Thomas Yung Andersen

Tekst: Thomas Yung Andersen, SFI og Ole Juhl, DCUM

Det samlede materiale består af disse elektroniske
publikationer/dokumenter:

- Introduktionsbrev til respondenterne
- Spørgeskema til respondenterne
- To tabelrapporter
- En analyserapport
- En mindre "pixi-udgave" af den samlede analyse
(en introduktion til og opsamling af analysens
væsentligste resultater (pixi-udgaven findes også
i en trykt version)

Analysens resultater er udgivet i 2006 af
Dansk Center for Undervisningsmiljø
www.dcum.dk
dcum@dcum.dk

Ansvarshavende redaktør: Ole Juhl, DCUM
Foto: Kenneth Rafn, SOSU skolen i Silkeborg
og SOSU skolen i Randers
Grafik og layout: Jørn Rasmussen,
www.grafiskdesign.nu
Tryk: prinofodjurs, www.prinofodjurs.dk
Trykt i 1500 eksemplarer

ISBN 87-92007-01-5

Indhold

Undersøgelserfakta	2
Baggrund	3
<i>Frafaldet – hvad er det?</i>	4
<i>Undervisningsmiljøet – hvad er det?</i>	5
Opsamling og anbefalinger	6
Undervisningsmiljøets betydning for frafaldet	8
Andre faktorerers betydning for frafaldet	14
<i>Særligt for EUD</i>	15
<i>Særligt for SOSU/PGU</i>	19
Undervisningsmiljø UDEN kobling til frafald	20
<i>Oplevelse af klassesammenhold som indikator for socialt undervisningsmiljø</i>	20
<i>Mobning</i>	24
<i>Fagligt udbytte af uddannelsen</i>	24

Undersøgelsesfakta

Målgruppe:

Elever på EUD, SOSU/PGU som har afbrudt deres uddannelse i 2004-2005 og elever der pr. medio november 2005 var igangværende på uddannelsen.

Antal elever i undersøgelsen:

2.928 på EUD, heraf

- 2170 igangværende (ekskl. 27 uden identificerbar status)
- 731 frafaldne

1724 på SOSU/PGU, heraf

- 1.235 igangværende
- 489 frafaldne
- 1.588 elever på SOSU
- 136 elever på PGU

Dataindsamlingen er gennemført i tidsrummet:

EUD: Medio november 2005
– ultimo februar 2006
SOSU/PGU: Ultimo marts
– medio maj 2006

Baggrund

Regeringen har i regeringsgrundlaget "Nye mål" fra 2005 opstillet en målsætning om *uddannelse til alle*. Målet er, at der i 2010 skal være 85 procent af en ungdomsårgang, der gennemfører en ungdomsuddannelse, og i 2015 er målet 95 procent. Det har gennem flere år været alment kendt, at frafaldet på erhvervsuddannelserne (EUD) udgør et særligt problem på ungdomsuddannelsesområdet.

Som led i kortlægningen af situationen på EUD udgav Undervisningsministeriet i 2005 publikationen "God praksis for fastholdelse af elever i erhvervsuddannelserne", der på basis af et kvalitativt analysedesign søger at kortlægge udvalgte skolars indsats for at fastholde eleverne. Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) har ønsket at udbygge denne undersøgelse med en statistisk baseret analyse, der kortlægger årsagerne til frafaldet på de erhvervsfaglige uddannelser med særligt fokus på undervisningsmiljøet – både det fysiske og det sociale. Det har således været et omdrejningspunkt at undersøge, om der statistisk kan påvises systematiske sammenhænge mellem undervisningsmiljø og frafald.

Som nævnt er det EUD, som de seneste mange år har oplevet størst problemer med frafald blandt eleverne på ungdomsuddan-

nelserne. Desuden er der store variationer mellem de enkelte uddannelsesgrupper/hovedindgange, ligesom der er konstateret markante forskelle mellem grund- og hovedforløb i frafaldstilbøjelighed.

Den anden store gruppe blandt de erhvervsfaglige uddannelser er social- og sundhedsuddannelserne (SOSU), hvor frafaldsproblematikken også er blevet stadig mere påtrængende gennem de senere år. SOSU-eleverne (-hjælper og -assistent) er derfor også inddraget i undersøgelsen. Den Pædagogiske Grunduddannelse (PGU) udbydes på SOSU-skolerne, og det har været oplagt også at inddrage denne uddannelse.

SFI-SURVEY har stået for denne nye undersøgelse, som er nærmere dokumenteret i rapporten "Analyse af FRAFALD på *erhvervsuddannelserne* og *social- og sundhedsuddannelserne* – UNDERVISNINGSMILJØET som underliggende fokus" samt et omfattende tabelrapportmateriale. Se rapporten og tabelmaterialet på www.dcum.dk/frafald2006

Frafaldet – hvad er det?

Til grund for undersøgelsen ligger en grundlæggende antagelse om, at frafaldet kan opdeles i to overordnede kategorier:

- De studerende "skubbes" ud af studiet på grund af individuelle og institutionelle forhold.
- De studerende "trækkes" ud af studiet på grund af efterspørgsel fra arbejdsmarkedet.

Dette udgangspunkt er frugtbart at arbejde videre med og afgørende for de metode-mæssige overvejelser. Kombineres modsætningen "skubbes" vs. "trækkes" med inddelingen i "frafald MED og UDEN perspektiv", kan der laves følgende overordnede inddeling af frafaldet:

- **Frafald UDEN perspektiv (skubbes ud).** Denne gruppe har efter mødet med den pågældende uddannelse helt forladt uddannelsessystemet og er tillige ikke beskæftiget i ordinært job.
- **Frafald MED perspektiv (trækkes ud).** Denne gruppe er faldet fra pga. studieskift eller har forladt uddannelsessystemet til fordel for et job på ordinære vilkår.

Det skal påpeges, at opdelingen ikke er en facitliste – nærmere et diskussionsoplæg til kategorisering af frafaldne, hvilket naturligt indebærer en overordnet kategorisering af årsagsforklaringer bag frafaldet.

Det er fx en diskussion værd, om en elev, der dropper sin uddannelse til fordel for et ufaglært job på ordinære vilkår, bør kategoriseres som værende MED eller UDEN perspektiv. I nogle tilfælde vil det være det eneste rigtige at gøre, men set i lyset af, at det samlede arbejdsmarked i stadig aftagende grad efterspørger ufaglært arbejdskraft – en udvikling, der formodes at fortsætte – er det langt fra entydigt perspektivrigt.

Undervisningsmiljøet – hvad er det?

I analysen deles undervisningsmiljø op i to hovedgrupper. Den ene gruppe defineres som det *fysiske undervisningsmiljø*, hvor kategorier som pladsforhold, vedligeholdelse af skolen, udendørsarealer og adgang til IT-udstyr indgår. Dette er altså de rent fysiske rammer på skolen. Den anden gruppe defineres som det *sociale undervisningsmiljø*, hvor elementer som tryghed, lærernes faglighed og formidlingsevner, omgangstone, mobning og social omgang med klassekammerater i fritiden indgår.

Det er *elevernes subjektive vurdering* af undervisningsmiljøet, der ligger til grund for analysen. Det undersøges altså, om den individuelle elevs *opfattelse* af undervisningsmiljøet påvirker pågældende elevs tendens til at falde fra uddannelsen.

Opsamling og anbefalinger

Nu er det dokumenteret: Et godt undervisningsmiljø betyder mindre frafald!

Analysen af elevernes syn på undervisningsmiljøet, og dets betydning for om de falder fra eller ej, dokumenteres her, for første gang siden undervisningsmiljøloven trådte i kraft i 2001. Det sociale undervisningsmiljø har en direkte betydning for, om skolerne evner at fastholde eleverne i uddannelserne eller ej, men også de fysiske/æstetiske rammer har en betydning; om end den er mere indirekte.

Ikke overraskende er det faktorer som lærernes evner til at motivere eleverne fagligt og de sociale relationer til lærerne og eleverne imellem, der viser sig at have stor betydning for, om eleverne gennemfører eller falder fra uddannelserne. Det er værd at bemærke, at frafaldet blandt de ældste elever (35+) på EUD er ca. 3 gange så stort som blandt de yngste elever (15 – 19-årige). Undersøgelsen dokumenterer også, at mobning ikke kun er et fænomen i grundskolen. Mobning som medvirkende årsag til, at elever falder fra, ses særligt på SOSU-uddannelserne, men er også en faktor på EUD.

Faktorerne, der har betydning for frafaldet, forekommer naturligvis oftere hos elever, der er faldet fra end hos elever, der er I GANG. Ønsker EUD- og SOSU-skolerne at mindske

frafaldet, så skal de blandt andet sætte ind med forbedringer af undervisningsmiljøet på disse områder:

- Lærernes faglige dygtighed og deres motivering af eleverne.
- Trygheden i klassen/på holdet
- Forebyggelse og bekæmpelse af mobning
- Håndtering af stor aldersspredning blandt eleverne

Ovennævnte forhold – og mange flere – vil den enkelte skole selv kunne afdække og forbedre. Midlet kan blandt andet være den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UMV, som alle skoler løbende arbejder med og som kræver elevernes involvering og samarbejde med skolens ledelse og sikkerhedsorganisation.

En moderne og tidssvarende erhvervsskole overlever i høj grad på markedsvilkår, som fastsættes af eleverne. Eleverne er i konstant bevægelse; de stiller krav og har forventninger.

Skolerne er naturligvis garanter for uddannelsernes indhold og kvalitet. Vil skolerne mindske frafaldet, så er der efter DCUM's opfattelse ingen tvivl om, at en væsentlig del af vejen frem består i at spørge eleverne om deres meninger og holdninger. Skolerne bør have føling med elevernes oplevelse af

uddannelsernes vilkår og den konkrete skolekultur, som er deres hverdag.

Det frugtbare krydsfelt for en positiv skoleudvikling opstår dér, hvor uddannelsernes indhold og kvalitet i størst mulig grad formidles i en kontekst, der af de fleste elever opleves relevant og tidssvarende i den brogede ungdomskultur her i begyndelsen af det 21. århundrede.

Elevernes synspunkter skal inddrages for, at de politiske målsætninger (som også er skolernes og de fleste elevers målsætning) om et uddannelsessystem stort set uden frafald skal lykkes.

Det kan for skolerne måske synes besværligt, at eleverne i høj grad skal være med til at sætte dagsordenen for undervisningens kontekst, men det er umuligt uden!

Undervisningsmiljøets betydning for frafaldet

Den overordnede konklusion på analysen er, at både det sociale og det fysiske undervisningsmiljø spiller en rolle for frafaldet blandt eleverne på EUD og SOSU/PGU. Det sociale undervisningsmiljø påvirker eleverne direkte, mens det fysiske undervisningsmiljø har en indirekte effekt på eleverne.

Det sociale undervisningsmiljø har en positiv effekt på tilbøjeligheden til at fuldføre uddannelsen. Jo mere tilfredse eleverne er med de relevante forhold, des mindre er sandsynligheden for, at de er på vej til at falde fra. Endvidere kan det konstateres, at de elever, der er faldet fra UDEN perspektiv, i gennemsnit var mindre tilfredse med det sociale undervisningsmiljø end dem, der er faldet fra MED perspektiv.

Det sociale undervisningsmiljø påvirker frafaldstilbøjeligheden direkte i og med, at der her eksisterer en selvstændig målbar effekt. Det viser sig desuden, at man kan tale om en overordnet opdeling af det sociale undervisningsmiljø. Der er nemlig systematisk forskel på de frafaldne elevers videre færd i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet afhængig af, om de er utilfredse med det sociale forhold til medstuderende, eller de er utilfredse med lærerne og fagligheden.

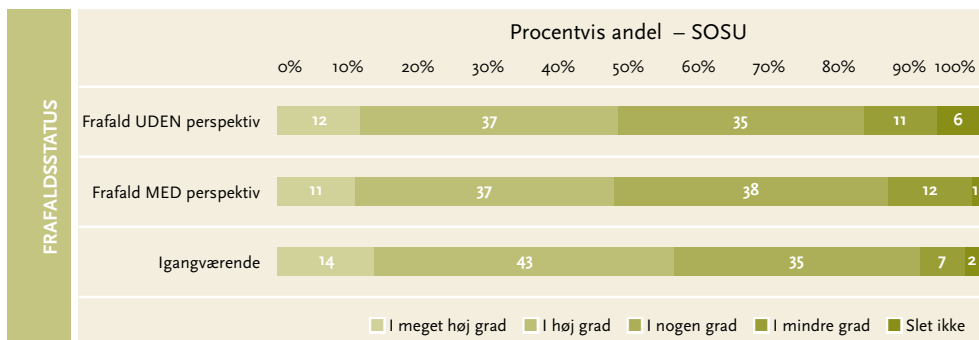
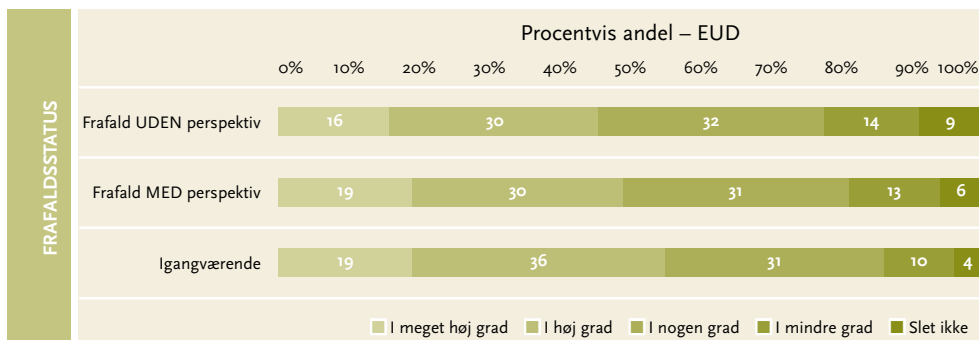
Hvis elever falder fra, fordi de har det socialt dårligt med deres medstuderende, er der størst sandsynlighed for, at de falder fra UDEN perspektiv. De elever, som har et dårligt forhold til lærere og faglighed, har derimod lige stor sandsynlighed for at falde fra MED som UDEN perspektiv.

Det vil med andre ord sige, at elever, der har det socialt dårligt med deres medstuderende, har større risiko for at falde helt ud af uddannelses- og arbejdsmarkedssystemet end for at skifte uddannelse eller få et job på ordinære vilkår. For elever, der har et dårligt forhold til lærere og faglighed, er risikoen for de to udfald omtrent ens.

For at få nogle enkle og illustrative udtryk for "det sociale undervisningsmiljø" er der i det følgende udvalgt tre nøglespørgsmål, som indikatorer for henholdsvis "Forhold til lærere og faglighed", "Sociale forhold til medstuderende" og "Forekomst af mobning". Selve spørgsmålsteksterne fremgår af de respektive figuroverskrifter.

- Det ses umiddelbart, at andelen af negative besvarelser er større fra elever, der er faldet fra (både MED og UDEN perspektiv) end fra elever, der stadig er I GANG. Dette illustrerer konklusionen om, at jo ringere vurdering af lærere og faglighed, des større risiko for frafald.

”Synes du, at dine lærere motiverer dig fagligt?” (indgår i Social Faktor 1), fordelt på frafaldsstatus

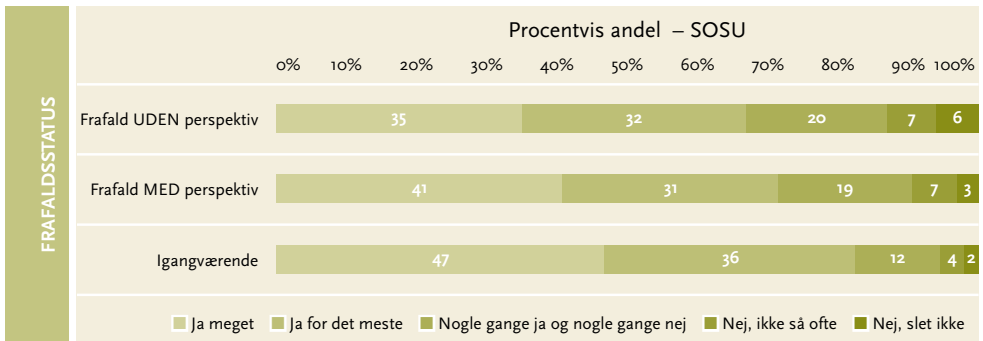
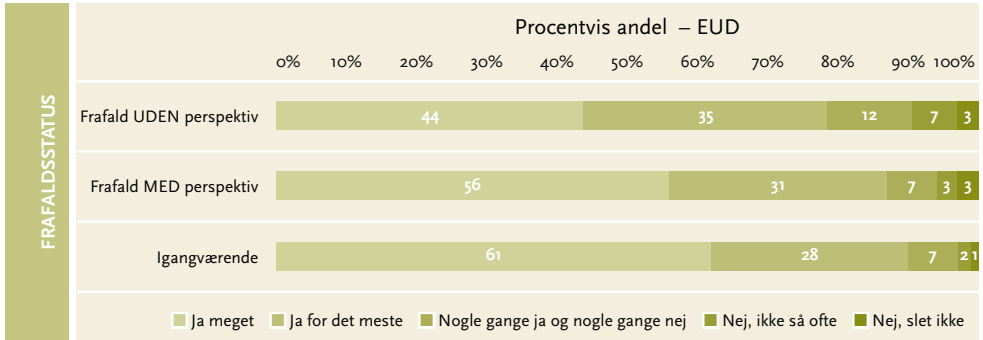

Bemærk:

Generelt gælder det, at alle procenttal er afrundet, så de vises uden decimaler. Det betyder, at de afrundede procenttal i tabeller og figurer kan summeres til mellem 99 og 101.

■ Også indikatorspørgsmålet for "det sociale forhold til medstuderende" har en svarprofil, hvor andelen af negative besvarelser er væsentligt større blandt elever, der er faldet fra end blandt igangværende elever. Grafikken understøtter resultatet, at jo større utilfredshed med det sociale undervisningsmiljø, des større risiko for frafald. Her er der også markant forskel på svarprofilen for de frafaldne MED og UDEN perspektiv.

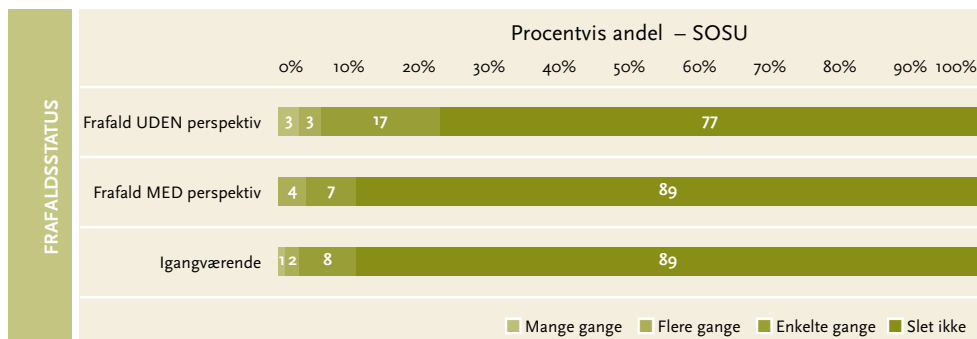
"Føler du dig tryk i klassen/på holdet?" (indgår i Social Faktor 2), fordelt på frafaldsstatus

- Resultaterne vedrørende forholdet til henholdsvis medstuderende og lærere/faglighed gælder både for eleverne på EUD og SOSU/PGU. Blandt de sidstnævnte er det desuden sådan, at oplevelsen af mobning slår igennem som et væsentligt aspekt af det sociale undervisningsmiljø. Sammenhængen er, som man kunne forvente: Jo værre eleverne på social- og sundhedsskolerne oplever situationen omkring mobning, jo større er risikoen for, at de falder fra UDEN perspektiv sammenlignet med både at falde fra MED perspektiv og være I GANG.

”Hvor mange gange har du inden for de sidste 2 måneder oplevet at føle dig mobbet af en eller flere andre elever?” (indgår i Social Faktor 3), fordelt på frafaldsstatus

Elevernes vurdering af det *fysiske undervisningsmiljø* påvirker ikke i sig selv elevernes frafaldstilbøjelighed – hverken på EUD eller SOSU/PGU. Der kan imidlertid identificeres betydelig sammenhæng mellem dele af det fysiske undervisningsmiljø og dele af det sociale undervisningsmiljø. Ud fra den rimelige antagelse, at det fysiske undervisningsmiljø påvirker det sociale undervisningsmiljø, kan der argumenteres for, at tilfredshed med det fysiske undervisningsmiljø på indirekte vis – altså gennem styrkelse af det sociale undervisningsmiljø – mindsker elevernes tilbøjelighed til at falde fra.

Det betyder, at elevernes opfattelse af det fysiske undervisningsmiljø påvirker den enkelte elevs tilbøjelighed til at falde fra, selvom det som sådan ikke har en selvstændig målbar effekt på frafaldet. Indflydelsen går gennem det sociale undervisningsmiljø. Man kan derfor sige, at ringe fysiske rammer alt andet lige afføder et dårligere socialt un-

dervisningsmiljø, som igen påvirker frafaldstendensen i negativ retning.

Samlet konkluderes, at det i en undervisningsmiljømæssig optik ikke er tilfældigt, hvilke elever der falder fra. Det sociale undervisningsmiljø påvirker beslutningen hos den enkelte elev direkte, og det fysiske undervisningsmiljø påvirker eleverne indirekte. Jo bedre socialt og fysisk undervisningsmiljø på EUD og SOSU/PGU, des større er sandsynligheden for, at eleverne gennemfører deres uddannelse.

Konklusionen er bestemt ikke overraskende – tværtimod. Det modsatte resultat ville rent intuitivt vække stor undren og samtidig være ensbetydende med, at analysemodellens bagvedliggende hypotese om sammenhæng måtte afvises. Analysen har altså dokumenteret den formodede sammenhængs faktiske eksistens. Derudover bidrager undersøgelsen til at belyse en række interessante aspekter, der omgiver disse overordnede konklusioner.

Andre faktorerers betydning for frafaldet

Udover undervisningsmiljøet er der i sagens natur en række andre faktorer, der kan have indflydelse på, om den enkelte elev falder fra eller ej. Fx kan det tænkes, at baggrundsvariable som køn, alder og uddannelsesretning gør en forskel i forhold til frafaldstilbøjeligheden. Derfor skal relevante baggrundsvariable så vidt muligt inddrages i analysen. Hvis man udelader disse variable, vil man højst sandsynligt mangle information til at forklare frafaldet, og de eventuelt identificerede effekter af de fysiske og sociale undervisningsmiljøfaktorer vil blive særdeles usikre.

I analyserne er følgende variable inddraget udover dem, der vedrører undervisningsmiljøet:

Demografi

- Alder
- Køn

Hjemmebaggrund

- Forældrenes uddannelsesniveau
- Antal bøger i hjemmet

Uddannelsesrelateret (eleven)

- Grund- eller hovedforløb på uddannelsen (kun EUD)
- Uddannelsesretning (7 hovedindgange på EUD)/ Uddannelse (assistent, hjælper og PGU) på SOSU-skolerne)
- Højeste fuldførte uddannelsesniveau

Etnicitet/to-sprogethed

- "Grad af" to-sprogethed (kombinerer forhold hos eleven og i hjemmet)

Mens betydningen af undervisningsmiljøet var nogenlunde enslydende på EUD og SOSU/PGU, er der markant forskel, når det gælder de øvrige inputfaktoreres betydning. Der er dog det fællestræk, at to-sprogethed IKKE betyder noget for frafaldstilbøjeligheden, når de øvrige faktorer inddrages i analysen samtidig.

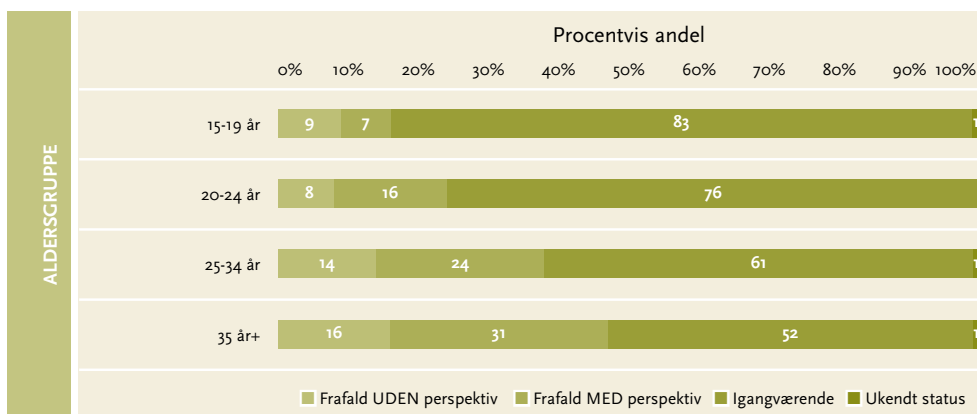

Særligt for EUD

På EUD er det sådan, at der er...

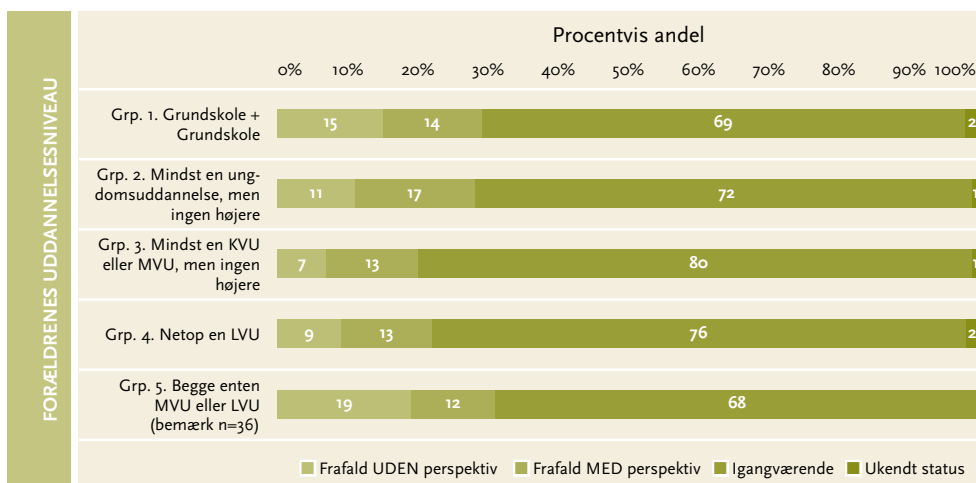
- ... større risiko for at falde fra, jo ældre eleven er. Det samlede frafald blandt de ældste (35+ år) er ca. 3 gange så stort som blandt de yngste (15-19-årige). Blandt de ældste er der dog et markant flertal på to tredjedele, der falder fra MED perspektiv. Hos de yngste er denne andel noget lavere (4 ud af 9).

Frafaldsstatus fordelt på aldersgrupper, procent

- ... større risiko for at falde fra, jo lavere uddannelsesniveau elevens forældre har. Dog ses her en interessant kurvelinearitet forstået således, at det er eleverne i den "midterste" gruppe, der har den laveste frafaldstilbøjelighed. Sagt på en anden måde så er det de elever, hvis forældre begge enten har meget kort (grundskole) eller lang (MVU/LVU) uddannelse, som er mest tilbøjelige til at falde fra. Bemærk at datagrundlaget for gruppe 5 er relativt beskedent, hvilket medfører større usikkerhed omkring resultatet. Det skyldes, at der er relativt få elever fra uddannelsesmæssigt stærke hjem, som tager en erhvervsuddannelse. De går i stedet typisk på en gymnasial uddannelse og fortsætter på en videregående uddannelse.

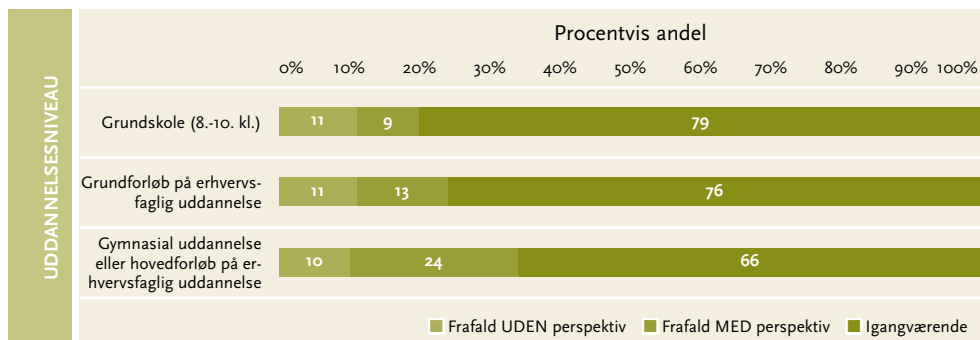
Frafaldsstatus fordelt på forældrenes uddannelsesniveau, procent

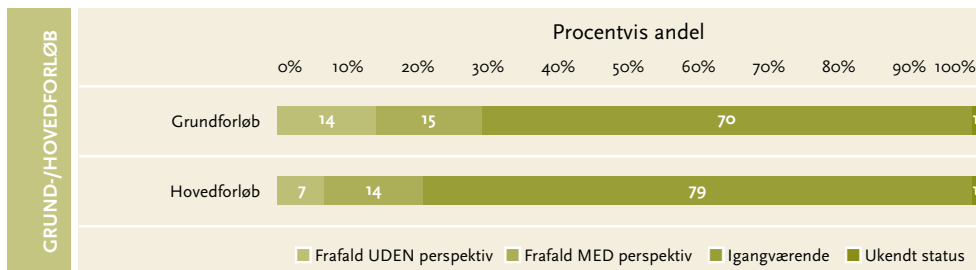
■ ... større risiko for at falde fra, jo højere elevens højeste tidligere uddannelsesniveau er, dvs. jo længere eleven er nået i uddannelsessystemet. Dette skyldes alene, at elever, som tidligere har fuldført en gymnasial uddannelse eller hovedforløbet på en erhvervsfaglig uddannelse, har en væsentlig større andel frafaldne MED perspektiv. Ses alene på frafaldne UDEN perspektiv, er der stort set ingen variation i andelen.

Frafaldsstatus fordelt på højeste fuldførte uddannelsesniveau, procent

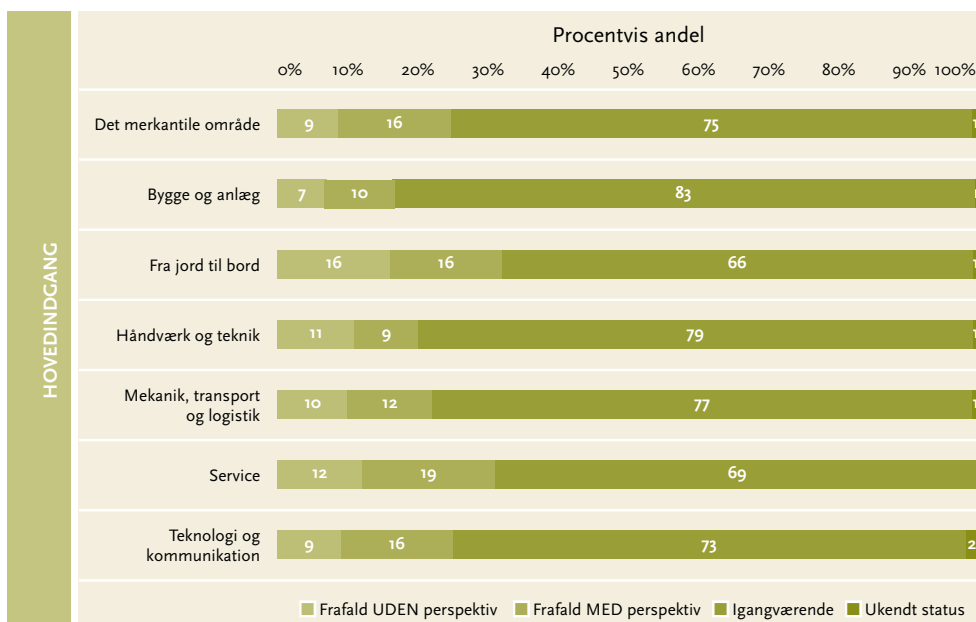
- ... større risiko for at falde fra, når eleven befinder sig på grundforløbet frem for hovedforløbet. Her bemærkes, at frafaldet UDEN perspektiv er dobbelt så stort på grundforløbet som på hovedforløbet.

Frafaldsstatus fordelt på grundforløb/hovedforløb, procent

- ... meget forskellig risikoprofil afhængig af, hvilken uddannelsesretning (hovedindgang) man befinder sig på. Figuren giver et indblik i, hvor stort frafaldet er på de 7 forskellige hovedindgange. Summeres andelen af elever der er faldet fra MED og UDEN perspektiv, findes det største frafald på "Fra Jord til bord" efterfulgt af "Service". På en tredjeplads kommer "Det merkantile område" og "Teknologi og kommunikation". Herefter følger "Mekanik, transport og logistik", "Håndværk og teknik" og til sidst "Bygge og anlæg", der således kan siges at klare sig bedst.

Frafaldsstatus fordelt på hovedindgang, procent

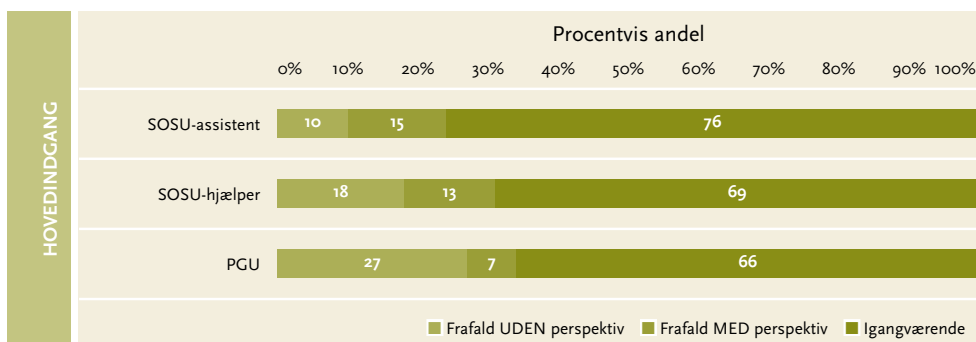

Særligt for SOSU/PGU

Blandt eleverne på SOS/PGU er det kun...

- ... selve uddannelsen, der betyder noget i forhold til systematisk at adskille eleverne. Risikoen for at falde fra varierer betydeligt mellem eleverne på henholdsvis SOSU-assistent (mindst), SOSU-hjælper (midt) og PGU (størst). Efter samme mønster er tilbøjeligheden til at falde fra UDEN perspektiv henholdsvis dobbelt og 3 gange så stor blandt SOSU-hjælperne og PGU'erne som blandt SOSU-assistenterne.

Frafaldsstatus fordelt på uddannelse, procent

Undervisningsmiljø UDEN kobling til frafald

Som appendiks til undersøgelsens primære sigte om at analysere undervisningsmiljøets indflydelse på frafald fokuseres her på udvalgte aspekter af undervisningsmiljøet i forhold til relevante baggrundsvariable, hvor frafaldsdimensionen IKKE er inddraget.

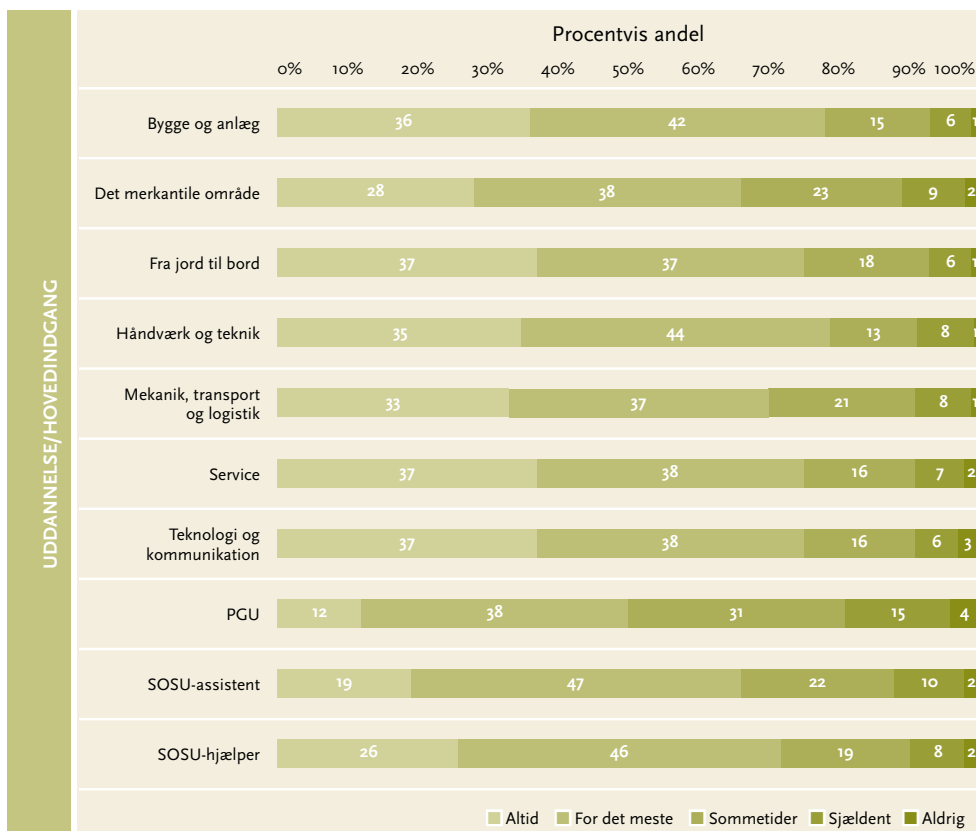
Oplevelse af klassesammenhold som indikator for socialt undervisningsmiljø

For at få et så enkelt udtryk for "klassesammenhold" som muligt er der valgt et nøglespørgsmål at arbejde videre med. Det udvalgte spørgsmål lyder: "Er I efter din mening gode til at støtte og hjælpe hinanden, når der er behov for det"? Spørgsmålet er via beregninger identificeret som et af de absolut mest sigende for det sociale undervisningsmiljø.

- Der er markant forskel mellem uddannelserne/hovedindgangene på SOSU-skolerne (SOSU/PGU) og EUD med den lille undtagelse, at svarprofilen for eleverne på SOSU-hjælper ligger relativt tæt op ad den merkantile indgang. Ellers er det gennemgående sådan, at EUD'erne svarer væsentlig mere positivt end SOSU-eleverne. Bortset fra den merkantile indgang ligger svarprofilerne for de seks andre EUD-hovedindgange relativt tæt. En sammenligning af de tre profiler inden for SOSU-eleverne viser tydeligt, at støtten og hjælpsomheden opfattes som dårligst blandt PGU'erne og bedst blandt SOSU-hjælperne med SOSU-assistenterne i midten.

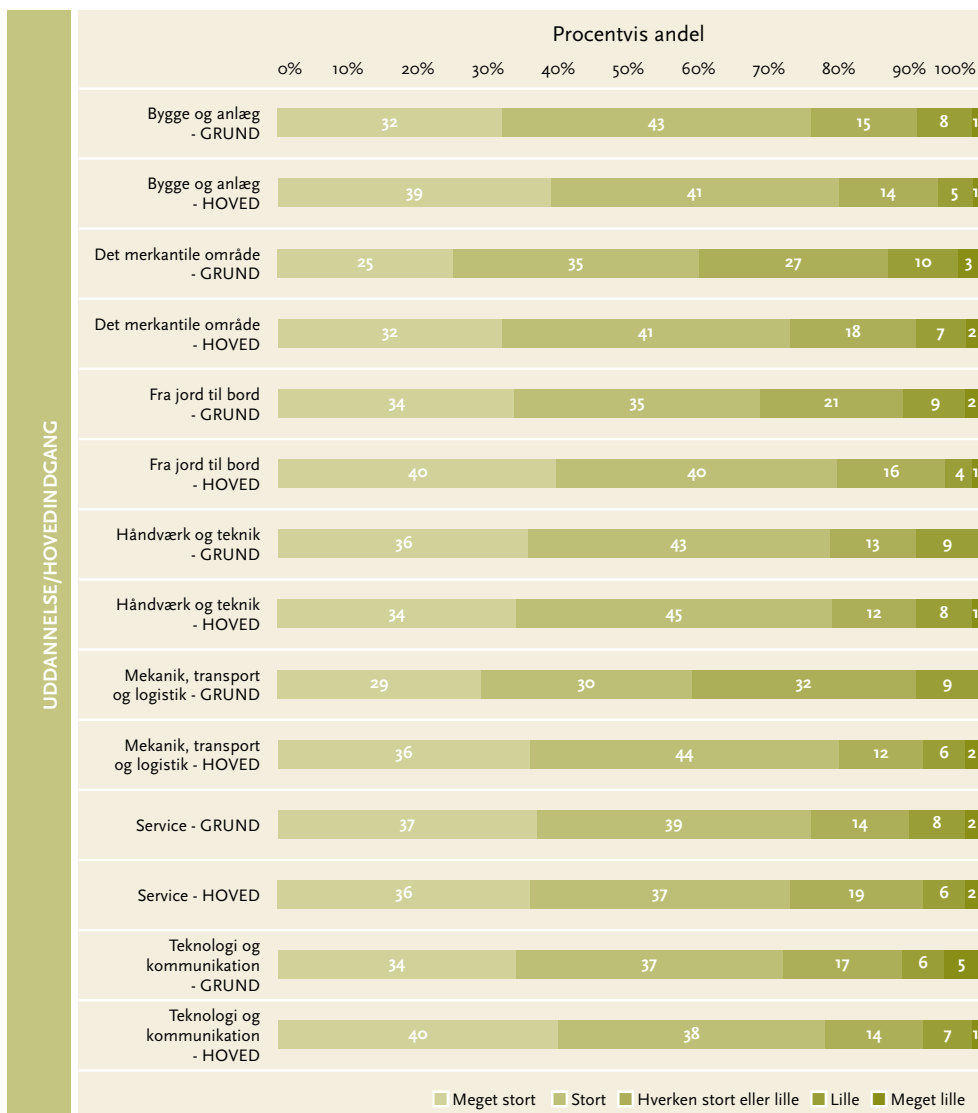
Q18C "Er I efter din mening gode til at støtte og hjælpe hinanden, når der er behov for det?"; fordelt på uddannelse

- *Holdningen blandt EUD-eleverne er generelt lidt mere positiv på hovedforløbet end på grundforløbet. Med til dette billede hører, at der via frafald er sket en vis selektion i elevgruppen fra grund- til hovedforløb. Alt andet lige er det en rimelig antagelse, at motivationen – og dermed også den gensidige støtte og hjælpsomhed – er større på hovedforløbet end grundforløbet. Der er dog to undtagelser fra det generelle billede: Håndværk og teknik samt Service, hvor svarprofilen er stort set ens for eleverne på grund- og hovedforløb.*

Q18C "Er I efter din mening gode til at støtte og hjælpe hinanden, når der er behov for det?",
fordelt på hhv. erhvervsuddannelsernes grund- og hovedforløb

Mobning

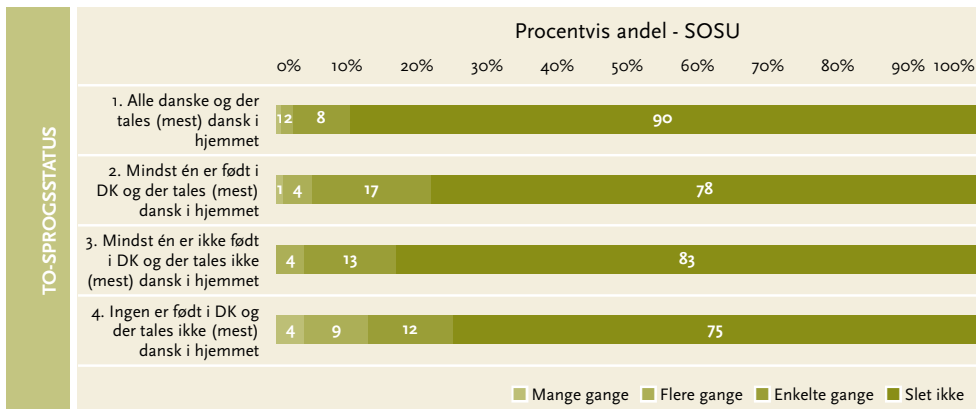
Efter samme fremgangsmåde som med "klassesammenhold" vælges et enkelt spørgsmål som indikator for "mobning": "Hvor mange gange har du inden for de sidste 2 måneder oplevet at føle dig mobbet af en eller flere andre elever?"

87 procent af SOSU-eleverne svarer, at de

ikke har oplevet at blive mobbet de seneste par måneder. Blandt de resterende svarer 10 procent, at det er sket "enkelte gange". På EUD er de tilsvarende andele 90 og 8 procent. Underopdelinger på baggrundsvARIABLE som uddannelse/hovedindgang (herunder grund- vs. hovedforløb) og forældreuddannelsesnivea rummer kun mindre udsving.

- Den eneste gruppe, hvor andelen, der svarer "mange gange" eller "flere gange", er over 10 procent, er SOSU-elever, som kommer fra hjem, hvor ingen er født i Danmark, og der ikke tales (mest) dansk i hjemmet.

Q20A "Hvor mange gange har du inden for de sidste 2 måneder oplevet at føle dig mobbet af en eller flere andre elever?", SOSU, fordelt på to-sprogethed

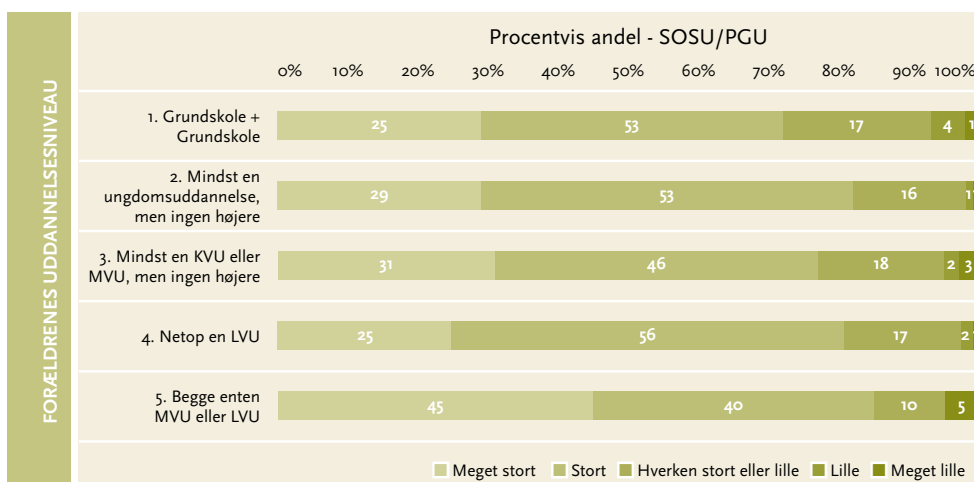
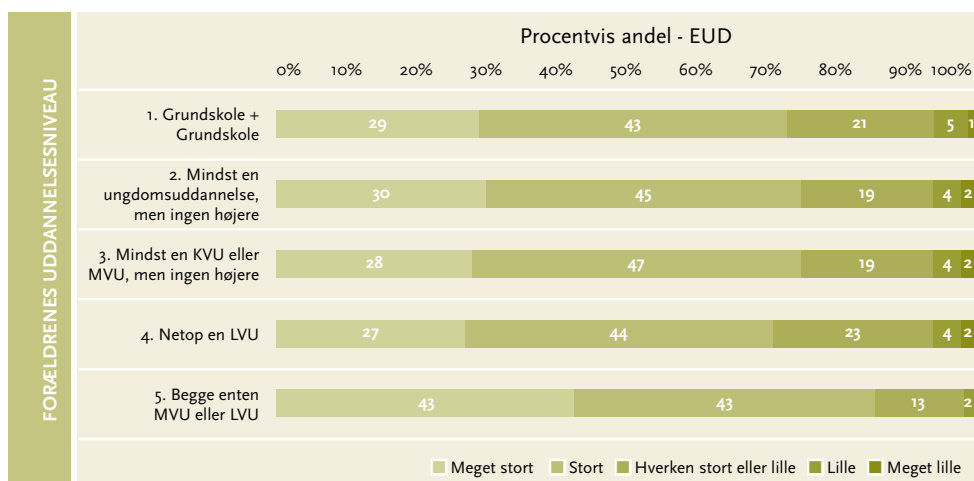
Fagligt udbytte af uddannelsen

Det faglige udbytte af undervisningen er eleverne blevet spurgt direkte om: "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det, du får ud af det?"

Svarprofilen på dette spørgsmål vises og kommenteres i det følgende fordelt på udvalgte baggrundsvARIABLE og spørgsmål fra spørgeskemaet.

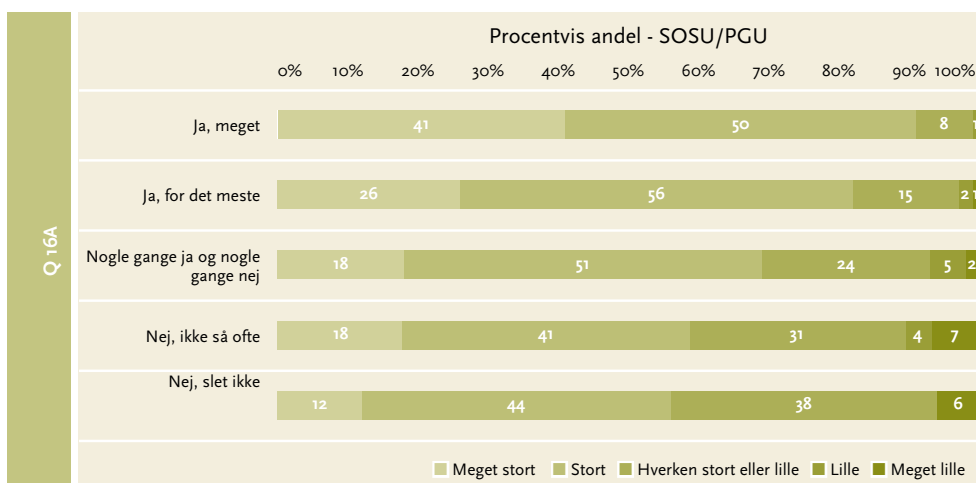
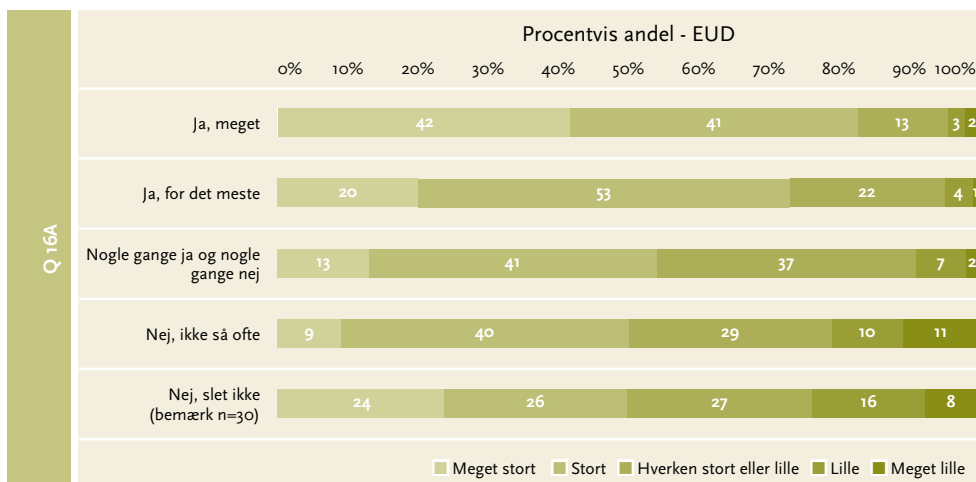
- Svarprofilerne fordelt på forældreuddannelsesniveaue varierer kun beskedent og uden entydig tendens bortset fra gruppen af elever, hvor begge forældre har en lang eller mellemlang videregående uddannelse (gruppe 5). Her er vurderingen af det faglige udbytte markant højere end blandt de øvrige.

Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på forældrenes uddannelsesniveaue

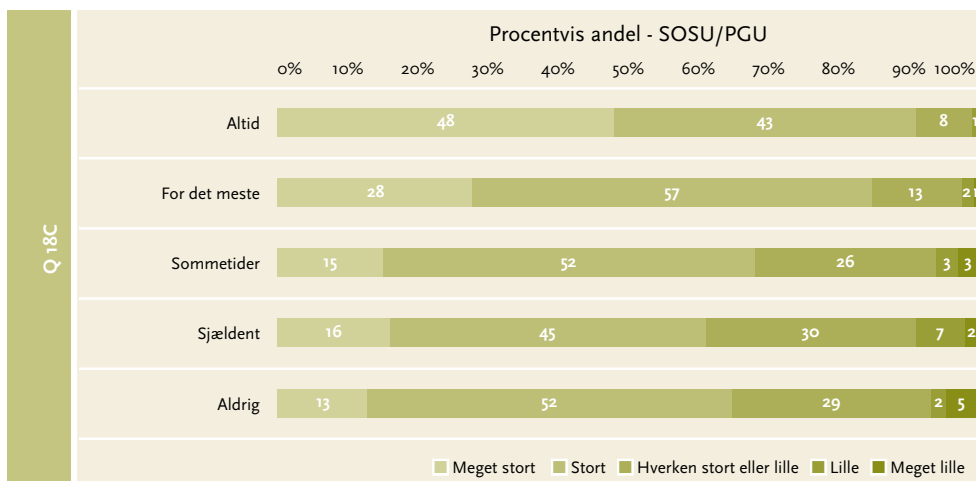
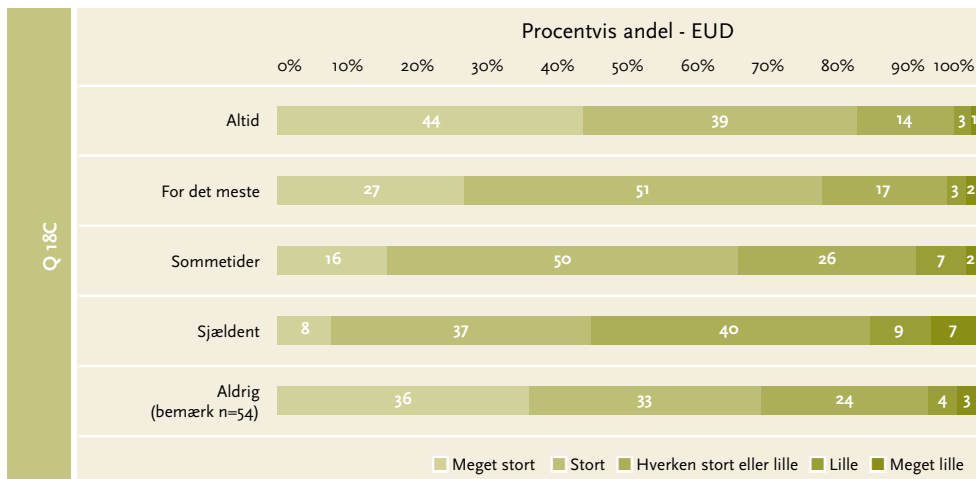
- *Sammenhængen mellem det faglige udbytte (Q24) og en udvalgt indikator for klassesammenhold (Q16A) viser for både EUD og SOSU/PGU, at der er tale om en klar tendens til højt fagligt udbytte hænger sammen med godt klassesammenhold. Den sidste svarprofil hos EUD'erne "Nej, slet ikke" falder som den eneste uden for mønsteret. Dertil skal bemærkes, at denne fordeling er baseret på relativt få elever og derfor behæftet med større statistisk usikkerhed end de øvrige.*

Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på Q16.A. "Føler du, at I har det godt sammen i din klasse/på dit hold?"

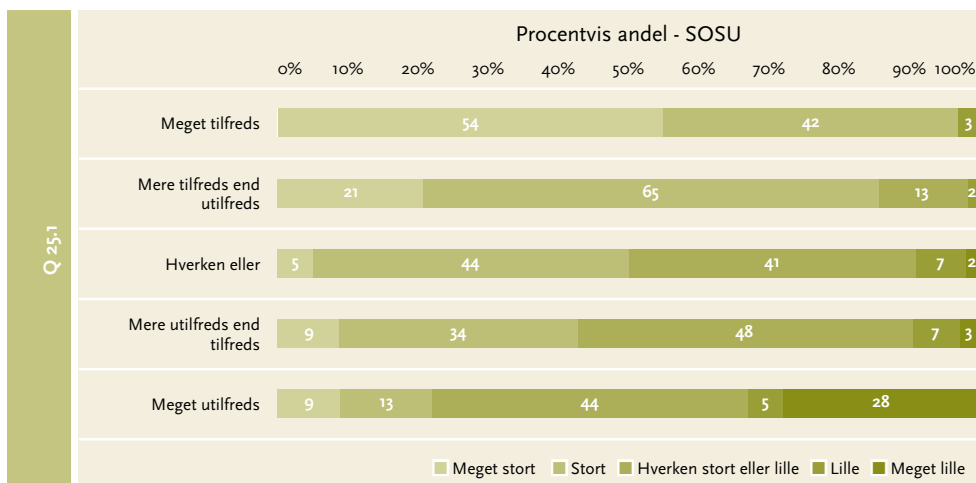
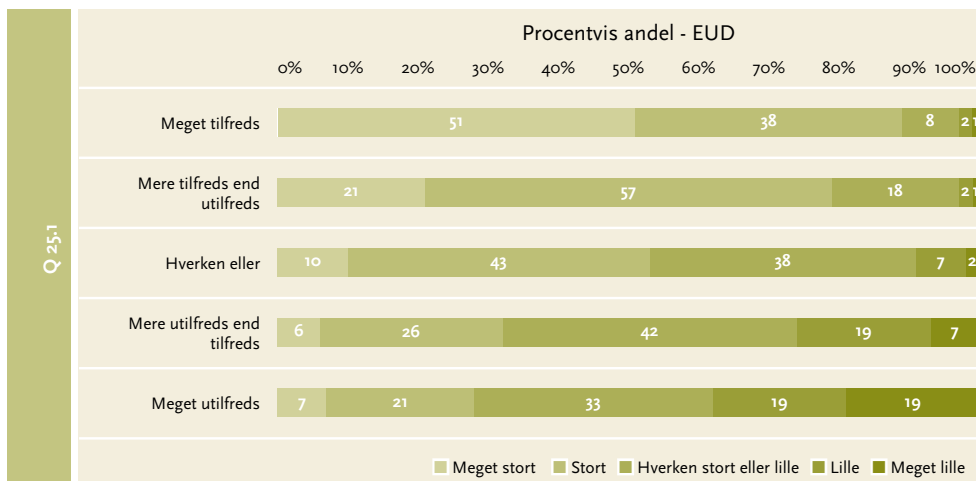
- Figuren nedenfor viser samme grundlæggende forhold som den foregående. Nu blot med et andet spørgsmål (Q18C) som indikator for classesammenhold. Den tydelige tendens er den samme for både EUD og SOSU/PGU: Det faglige udbytte varierer positivt med bedømmelsen af classesammenholdet. Igen falder den sidste svarprofil hos EUD'erne "Aldrig" uden for mønsteret. Og igen bemærkes, at netop denne fordeling er baseret på relativt få observationer.

Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på Q18.C. "Er I efter din mening gode til at støtte og hjælpe hinanden, når der er behov for det?"

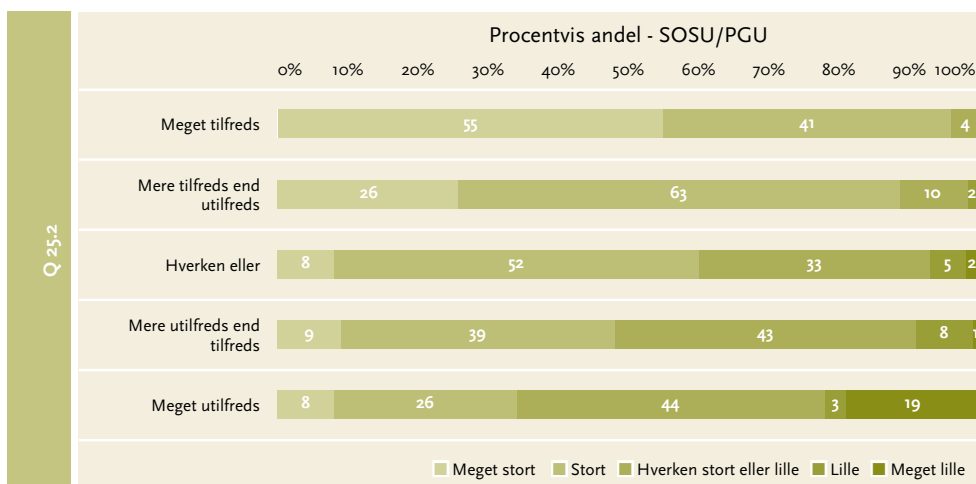
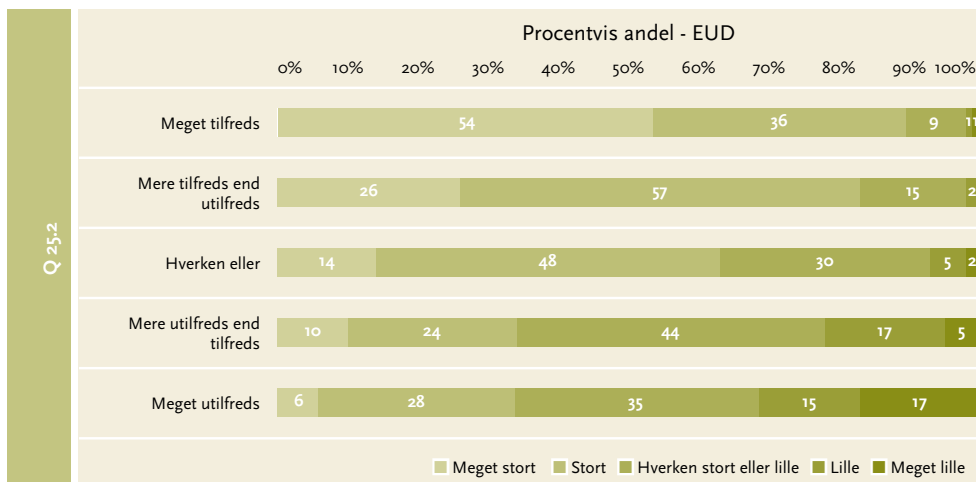
■ *Figurene på denne og næste side viser sammenhængen mellem det faglige udbytte og lærernes egenskaber i form af hhv. faglige dygtighed (Q25.1) og formidlingsevner (Q25.2). Sammenhængen er gennemgående entydig i den forventede retning – udbyttet varierer positivt med tilfredsheden. Svarprofilerne for EUD og SOSU/PGU ligger relativt tæt på hinanden.*

Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på Q25.1. "Hvor tilfreds eller utilfreds er du samlet set med... 1. lærernes faglige dygtighed?"

... fortsat...

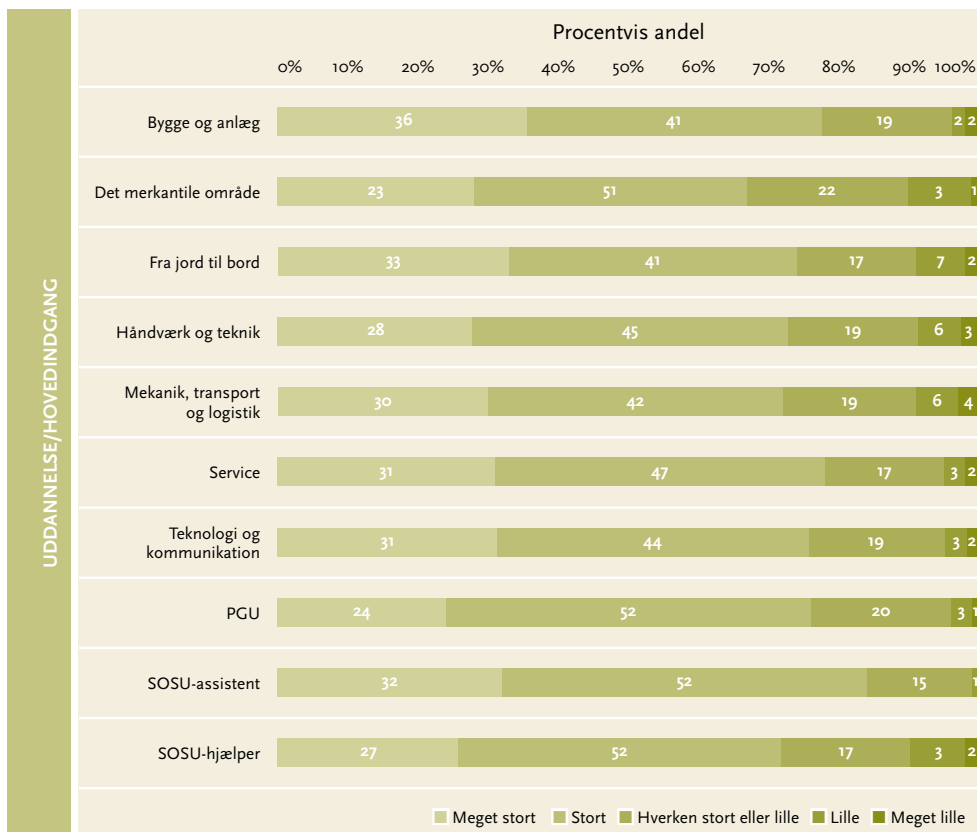
Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på Q25.2. "Hvor tilfreds eller utilfreds er du samlet set med... 2. lærernes evne til at for- midle viden og informationer på en forståelig og god måde?"

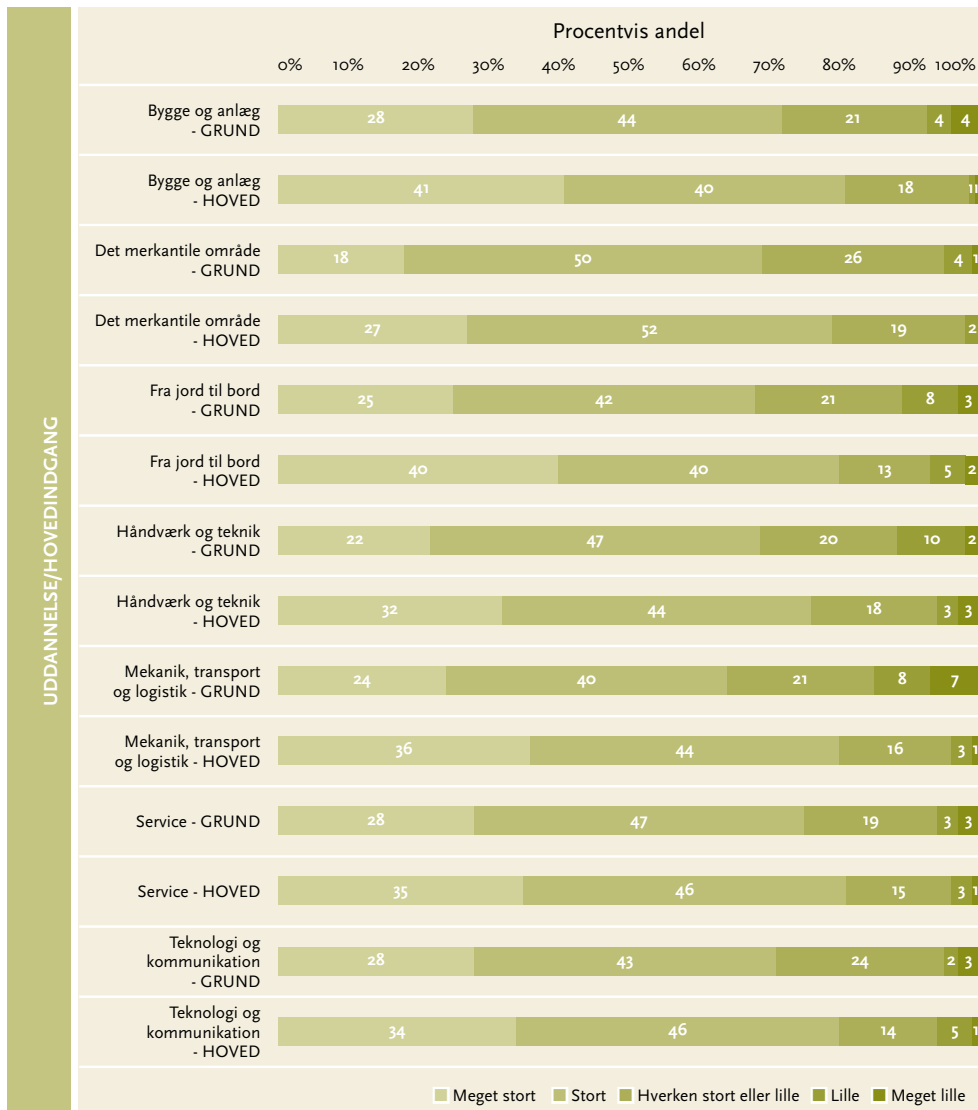
- Der er en vis variation mellem de forskellige uddannelser/hovedindgange, når det gælder vurderingen af det faglige udbytte. SOSU-assistenterne ligger noget højere end de øvrige SOSU-elever, mens det blandt EUD'erne bemærkes, at Det merkantile område halter bagefter.

Figur A.4.7 Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på uddannelse/hovedindgang

- Forskellen i vurderingen af det faglige udbytte er gennemgående markant afhængig af, om EUD-eleverne befinder sig på grund- og hovedforløbet. For alle syv hovedindgange vurderes hovedforløbet som det fagligt mest udbytterige. Forskellen er størst på "Fra jord til bord" (15 %-point difference) fulgt af "Bygge og anlæg" (13 %-point difference).

Figur A.4.8 Q24 "Hvordan vurderer du selv dit faglige udbytte af uddannelsen – dvs. det du får ud af det?", fordelt på hhv. erhvervsuddannelsernes grund- og hovedforløb

dcum.

Dansk Center for Undervisningsmiljø • Danish Centre of Educational Environment
www.dcum.dk • dcum@dcum.dk • tlf. +45 722 654 00 • fax +45 722 654 01
Postboks 2077 • Blommevej 40 • DK - 8900 Randers